

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadó- ===== hivatal =====
Egész évre . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	Budapest, VI, Andrásy-út 9.
Félévre . . . 6 „	budapesti kir. közj.-helyettes.	

Tartalom. Törvényjavaslat egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról. — A közjegyzői nyugdíjintézet új alapszabályainak tervezete. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények. — Külföld.

Törvényjavaslat egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról.

A polgári perrendtartás törvényjavaslatának az országgyűlés elé való terjesztése mellett az igazságügyminiszeriumban tovább folyik a munka oly szervezeti és eljárási reformokra, amelyek az új perrendtartás és azzal kapcsolatos új törvények megvalósulása előtt is hivatva vannak, a bíróságok sürgős orvoslást kívánó bajain segíteni, az ügyek elintézésében tapasztalható késedelmet csökkenteni, a bíróságokat tehermentesíteni és az igazságügyi személyzet színvonalát emelni. Erre törekedtek a f. évi február hóban kibocsátott egyszerűsítési rendeletek és ezt a célt szolgálja az egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló törvényjavaslat is, amelynek előadói tervezetét az igazságügyminiszer július hóban véleményezés végett a közjegyzői kamaráknak is megküldte.

A tervezet két részre, a szervezeti és eljárási rendelkezésekre oszlik.

Előbbiek sorában a tervezet mindenekelőtt emeli a bírói minősítést azzal, hogy a megkivánt életkort a mai 26-ról 28-ra emeli és a megkivánt két évi gyakorlatot a bírói vagy ügyvédi

vizsga letételétől számítja. Emeli az ügyvédi minősítést is azzal, hogy az ügyvédi vizsga letétele után még két évi gyakorlatot kíván meg és ezzel az „ügyvédhelyettesi“ intézményt honosítja meg.

A bírák munkaterhén könnyíteni kíván azzal, hogy az igazságügyministert felhatalmazza: miszerint egyes kiváló képesítéssel bíró jegyzőket felruházhasson oly működési körrel, hogy nem peres ügyekben önállóan eljárjanak, polgári perben vagy büntető ügyben megkeresés vagy kiküldés alapján bírói cselekményeket önállóan végezzenek; továbbá általános rendelkezéssel a bírósági irodák önálló hatáskörébe utalhasson olyan elintézéseket, amelyek bírói döntést nem tartalmaznak.

Az ügyeknek a felsőbíróságoknál való gyorsabb elintézésére irányul a tervezet azon rendelkezése, amely szerint a Curiánál a tanácsstagok számát 7-ről 5-re, a tábláknál 5-ről 3-ra szállítja le. Az írásbeliség egyik kinövését, a bírói információt eltiltja.

Méltányos intézkedése a tervezetnek, hogy a fegyelmi bíróságot feljogosítja annak kimondására, hogy a hivatalvesztés az elítélt vagy hozzátartozóinak állami ellátásra való jogosultságát nem érinti.

A tervezetnek egyes eljárási szabályokat módosító második része elsősorban szintén a bíró és a bírósági iroda munkájának csökkentésére törekszik.

Megengedi, hogy olyan beadványt, amelynek elintézésére és kiadmányozására a bíróságnál rendszeresített nyomtatvány van, a benyújtó fél elintézési tervezettel és kiadmányi példányokkal láthasson el és az ekként felszerelt beadványoknak megelőző sorrendben leendő elintézését írja elő. Telekkönyvi bejegyzések szövegére azonban, amelyet a telekk. rendt. 130. §-a értelmében a bíró köteles szóról-szóra megállapítani, ez a rendelkezés ki nem terjed.

A kézbesítés tekintetében a kézbesítő közegnek más bíróság területén is közvetlen megbízását és a vevőnek vagy jelentésnek közvetlen visszaküldését írja elő.

Makacssági ítélet esetében a tárgyalásról nem kell jegyzőkönyvet készíteni; a kiadmányoknak a bíró részéről való aláírása, amely a határozatok legnagyobb részére már az egyszerűsítési rendeletekkel eltöröltetett, a sommás eljárásban a felebbezési bírósági ítéletekre nézve is megszüntetett. Egyszerűsítéseket tartalmaz a javaslat a végrehajtási eljárás tekintetében is.

A közjegyzői kart legközelebből érdeklik a tervezet azon rendelkezései, amelyek az örökösödési eljárás egyszerűsítésére irányulnak. A vonatkozó 24—26. §-okat lapunk más helyén egész terjedelemben közöljük.

A 24. § előírja, hogy az 50 korona értéket meg nem haladó ingó hagyatékot a halálesetet felvevő közeg minden további eljárás nélkül és esetleges értékesítés után, a temetési költségek fedezésére és amennyiben maradék van, a közkórházakat vagy nyilvánossági jelleggel felruházott kórházakat illető betegápolási költség kiegyenlítésére fordítsa. Ezáltal igen sok felesleges munka fog megtakaríthatni, különösen a közkórházakban történő halálozások eseteiben, amikor gyakori eset, hogy az elhaltak tudvalevő örökösei nincsenek s így az eljárást, bármily csekély a hagyaték, hivatalból kell lefolytatni. Magánjogi szempontból sem lehet a jure crediti való átadáshoz hasonló ezen eljárás ellen kifogást emelni, miután csupán kétségtelenül beigazolt és előnyös kielégítésre igényt tartható követelésekről van szó.

A 25—26. §-ok előírják, hogy ha az örökösök között az osztály létrejött, a közjegyző azt akképp vegye jegyzőkönyvbe, hogy a jegyzőkönyv ezen része a hagyatékátadó végzésnek a törvényben (1894: XVI. t.-cz. VII. fejezet) megszabott kellékeit tartalmazza és a jegyzőkönyvből az osztályt tartalmazó szószerinti kivonatot készítsen annyi példányban, ahány példányban kell az átadó végzést az érdekelteknek és a hatóságoknak kézbesíteni. A bíróság pedig a bemutatott tárgyalási jegyzőkönyvre és jegyzőkönyvi kivonatokra csak azt a záradékot vezeti rá, hogy a hagyatékot ezen osztály szerint átadja és a záradékot az eset körülményei szerint szükséges egyéb bírói intézkedésekkel kiegészítheti. Az esetleg bélyegzővel előnyomott záradék tehát azonos volna a mai hagyatékátadó végzésével, amelynek a bíró részéről való megfogalmazása és a bírósági iroda által több példányban való leírása elmaradhatna.

Nem hisszük, hogy a javaslat ezen újítással a bíróság munkaterhén számbavehető módon könnyítene. A bírói munka az átadó végzés meghozatalánál nem annyira annak megfogalmazásában áll, ami ma is rendszerint a tárgyalási jegyzőkönyv kivonatolásával azonos, hanem inkább az iratok tanulmányozásában és annak ellenőrzésében, vajjon a felek által kért átadási intézkedések megfelelnek-e az eljárás eredményének és az egyezségben foglalt megállapodá-

soknak? Ez pedig természetesen a javasolt eljárás mellett sem maradhatna el és ha a bíró azt találná, hogy a jegyzőkönyvi kivonat az eljárásnak vagy egyezségnek nem teljesen felel meg, csupán complicálná és nehezítené munkáját az átadó végzésnek az előirt alakban való meghozatala vagy annak szüksége állana be, hogy az iratok a közjegyzőnek a jegyzőkönyvi kivonat helyesbítése végett visszaadassanak, ami az eljárás gyorsaságának és egyszerűségének rovására történék és a bíróságok és közjegyzők közötti surlódások eseteit szaporítaná. A javaslat tehát csupán a jegyzőkönyvnek tényleg ma sem a bíró által végzett kivonatolását és az átadó végzésnek a bírósági iroda által való leírását hártja a közjegyzőre és kérdéses, vajjon egyfelől a közjegyző ezért a több munkáért a javaslatban contemplált irásdíjjal megfelelő díjazásban részesül-e, másfelől a csekély értékű hagyatékknál az érdemleges munkáért járó díjátalányt meghaladó irásdíjjal nem hárul-e a felekre aránytalan költség?

Reméljük, hogy a folyamatban levő törvényelőkészítő munkálatok meg fogják valósítani azt, hogy maga a hagyaték átadása is bizonyos korlátok között a közjegyzők hatáskörébe utaltassék és így feleslegessé fogják tenni a tervezet ezen szakaszait, amelyekkel a kitűzött cél alig lesz elérhető. A tervezetnek mindenképen helyeslendő 24. §-a pedig ezen esetben szintén a szóbanforgó külön törvényben található megfelelő helyet. H.

A közjegyzői nyugdíjintézet új alapszabályainak tervezete.

Nyugdíjintézetünk a jövő 1911. évi január 1-én már meg fogja kezdeni tényleges működését; vagyis az igényjogosult tagok közül ettől fogva jelentkezők részére az alapszabályszerű nyugdíj-s illetve neveltetési járulékot már folyósítani fogja.

Ennek föltételeül az eddigi alapszabály 8. §-a azonban előírja, hogy a folyó év második felében szakértő által matematikai mérleg készítenő s ennek, valamint erre alapított szakvéleménynek eredményéhez képest állapítandó meg a Ny. I. végleges szervezete és a nyugdíj-járulék magassága.

Ezek az előmunkálatok a biztosítási és nyugdíj-intézményi ügyek terén közismert szaktekintélyű Bogyó Samu kir. tanácsos, kereskedelmi akadémiai tanár s felkért szakértőnek közreműködésével, az általa elkészített matematikai mérlegre és szakvéleményére való figyelemmel, majd a vele folytatott szóbeli értekezések és az Országos Egylet központi bizottsága által tartott tárgyalás megállapításai alapján befejeztetvén, ezeknek eredményeként a végleges alapszabályok *tervezetét* az alábbi teljes szövegben közlöm a tagtársakkal, megismertetés végett és főként avégből, hogy a folyó *szeptember havában* összehívandó közgyűlésen, amelynek napirendje eme végleges alapszabályok megállapítása és elfogadása leendő és amelyen a Ny. I. összes tagjainak részvételét a fontos érdekre való tekintettel már most különös figyelembe ajánlom, az anyag előzetes ismertetése által a tanácskozás és tárgyalás menete megkönnyítve és szabatos határvonalak között vezethető legyen. Nevezett szakértő az elébe terjesztett ezen tervezetre azt a véleményt adta, hogy a végzett matematikai számítások szerint az alapszabályokban megállapított bevételek elégségesek ahhoz, hogy az egyesület a taggal szemben felmerülő kiadásokat — saját nyugdíj, özvegyi nyugdíj és árvtartási díjt — fedezze s ennek alapján az elvállalt kötelességének eleget tehessen.

A tagtársak közül néhányan, a már beküldött nyilatkozataikban, a *tájékoztatóban* ismertetett alapelveket érintő s illetőleg ezeknek egy vagy más irányban óhajtott változtatását célzó észrevételeket tettek.

Meg kell jegyezniem — s ez szolgáljon egyben válaszul is, hogy a Ny. I. szervezete és alapfeltételei egyrészt a szakértő által készített matematikai mérleghez és az ő szakvéleményéhez való szigorú alkalmazkodással és másrészt az eddigi alapszabályaink irányelveinek, valamint a tagok jogos és méltányolható érdekeinek a lehetőség határáig kiterjedő figyelembevételével állapítatván meg: oly, a lényegét érintő módosítások, melyeket a matematikai mérleg és szakvélemény — mint az intézménynek gyöngíthetetlen alapjai, — nem fedeznek, vagy ezekkel ellentétes eredmény kialakulására vezethetnének: a Ny. I.-nek szilárd alapját és biztonságát veszélyeztető kísérlet lenne; ezt a körülményt tehát az alább közölt tervezetnek tárgyalásánál különös figyelembe ajánlom.

Jakab Géza,

a Ny. I. felügyelő-bizottságának elnöke.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Nyugdíjintézetének alapszabályai.

I. Szervezet.

1. §.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Egylete által, a saját tagjai számára létesített Magyarországi Királyi Közjegyzők Nyugdíjintézete, a m. kir. belügyministerium által, Budapesten 1902. évi november 13-iki kelettel 116803/V. C. szám alatt láttamozott alapszabályok értelmében 1903. évi január 1-én életbelépve, azóta szervezett intézményként működik.

2. §.

Czíme: „Magyarországi Királyi Közjegyzők Nyugdíjintézete.“

Pecsétje: Hasonló köriratu.

Székhelye: Budapest székesfőváros.

Czélja: A jelen alapszabályokban megállapított esetekben, tagjainak s a tag elhalálása után özvegyének a 9. § korlátai között nyugdíjjal és ugyancsak eme szakasz korlátai között a tag törvényes gyermekeinek neveltetési járulékkal ellátása.

3. §.

A Ny. I.-et* a közte és tagjai között fennforgó minden viszonyban, valamint a köteléken kívül álló természeti és jogi személyekkel szemben is, s akár peres, akár perenkívüli ügyekben, teljes jogi hatályal a M. O. K. K. E.-ének** mindenkori elnöke képviseli; akinek szükség esetén joga van jogi képviselőt meghatalmazni.

Az elnök akadályoztatása, vagy az elnöki tisztnek betöltetlen volta esetében a képviseleti jog és kötelesség az alelnököt illeti meg.

4. §.

Ugy a Ny. I. részéről, tehát felperesi jogállásban a saját tagjai, vagy a köteléken kívül álló természeti és jogi személyek ellen, — nemkülönben az itt említettek által bármely igény, jog vagy követelés érvényesítése iránt a Ny. I. tehát mint alperes ellen indítandó pörökre nézve — ha csak a vitás ügy tárgyánál vagy jogi természeténél fogva törvény által kifejezetten valamely ügybírótság hatáskörébe utalva nincs, a sommás eljárás és a Budapest székesfővárosi IV. kerületi kir. járásbírótság hatásköri illetékesége szabályként állíttatik fel.

5. §.

A Ny. I. tagja lehet minden magyarországi kir. közjegyző, közjegyző-helyettes és közjegyzőjelölt, aki egyben a M. O. K. K. E.-nek is tagja.

* Magyarországi Királyi Közjegyzők Nyugdíjintézete.

** Magyarországi Királyi Közjegyzők Egylete.

6. §.

A Ny. I. önként jelentkezőket vesz fel tagokul.

A felvételnek ez a módja azonban, a közjegyzői állásra kinevezendőkre nézve hatályát fogja veszteni akkor, ha akár törvényhozási, akár kormányhatósági intézkedés minden kinevezendő közjegyzőre, állásának elfoglalásával járó kötelező feltételként fogja előszabni a Ny. I.-be való belépést.

7. §.

A Ny. I. és tagjai között eme alapszabályok, az ügykezelési rendszabályok, a M. O. K. K. E.-nek és a Ny. I.-nek jogerős közgyűlési határozatai és igazságügyi ministeri rendeletek keretében kialakuló minden viszonylatban a tagok összességét egyenlő jogok és kötelességek illetik meg.

II. A tagok nyilvántartása.

8. §.

A Ny. I. a tagokról törzskönyvet vezet.

A törzskönyv vezetésének módját és részletes szabályait az ügyrend állapítja meg.

A felvételre jelentkező köteles a saját, továbbá nejeének és a jelentkezéskor 8 (nyolcz) évet még el nem ért gyermekeinek születési anyakönyvi hiteles kivonatait, valamint házassági anyakönyvi hiteles kivonatát is, a jelentkezéssel egyidejűleg bemutatni.

A jelentkezés, mely ezekkel az okmányokkal felszerelve nincs, taggá felvételre nem alkalmas.

Köteles továbbá a tag, egyrészt a szabatos s mindenkor a tényleges családi állást kitüntető nyilvántartásra való tekintetből, — de másrészt a saját érdekéből s különösen az érvényesítésre kerülő igényeknek pontos és vitát lehetőleg kizáró megállapíthatása tekintetéből is, a családi állapotában utóbb esetenként beálló változásokat, az ezekre vonatkozó anyakönyvi hiteles kivonatok bemutatása mellett a Ny. I. felügyelőbizottságánál bejelenteni.

A tag elhalálása esetén e kötelesség az igényjogosultra s illetőleg törvényes képviseletére hárul.

A ki a változást, beálltanak napjától számított egy éven belül bejelenteni elmulasztja, a változás következtében érvényesíthető minden igényét a Ny. I.-tel szemben egyszer s mindenkorra végérvényesen elveszti.

III. A nyugdíj-igény.

9. §.

A tag, ebben az alapszabályban megállapított kötelezettségeknek pontos teljesítése mellett nyugdíj-igényt szerez és biztosít:

a) saját személyére a közjegyzői működéstől igazolt munkaképtelenség okából való visszavonulása esetén, innét kezdődőleg és haláláig terjedőleg. Aki 70 (hetven) éves korát betöltötte, a közjegyzői működéstől visszavonulása esetében, munkaképtelenségének igazolását a felügyelőbizottság nem föltétlenül követeli meg;

b) hátrahagyott özvegye részére ennek haláláig s illetve újabb férjhezmeneteléig terjedőleg, végül

c) neveltetési járulékot biztosít 18 (tizennyolcz) évet meg nem haladott törvényes kiskorú gyermekei részére, ha özvegy nincs. Annak az évnegyednek a végén, melyben a gyermek a 18. évét betölti, arányszerű neveltetési járuléka megszűnik.

A nyugdíj s illetőleg neveltetési járulék a 17. § szerint kellő időben történt bejelentés feltétele mellett, az esedékessé válás napját követő legközelebbi január 1. vagy július 1. napjaitól kezdődőleg folyósítatik évnegyedes előleges részletekben.

Az esedékesség kezdő ideje rendszerint a tag elhalálozásának vagy közjegyzői működése megszűnésének a napja. A bejelentésben való (félét meg nem haladható) késelem esetén azonban, a szabályszerűen felszerelt bejelentés beérkezésének a napja tekintetik egyben az esedékesség napjának is.

Biróilag elválasztott nőnek, avagy olyan nőnek, aki a taggal, ennek halála idején nem élt házassági életközösségben, hacsak elfogadhatólag igazolni nem tudja, hogy a házassági életközösség megszakitása a saját hibáján kívül következett be, valamint olyan özvegynek, akinek elhalt férje már a házasságkötés idején élvezte a Ny. I. nyugdíját, nyugdíj-igényhez nincs joga.

Ha a tag élvezte már a nyugdíjat, halála után az ehez való igény ugyanabban a mérvben és megszakitás nélkül átszáll özvegyére is.

Az utóbbinak halála után, vagy ha a tag özvegyet hátra nem hagyott, ha vannak neveltetési járulék igénylésére jogosult gyermekek, az őket számuk szerint egyenként (15. §) megillető neveltetési járulék folyósítatik részükre.

IV. Tagdíj-járulék.

10. §.

1. Minden tag a felvételnél egyszer s mindenkorra 100 (Egyszáz) koronát fizet felvételi díjként.

2. Az évi tagdíj-járulék pedig, mely két egyenlően megosztott részletben félévenként (12. §) esedékes, a tagnak a felvétel alkalmával igazolt életkorához viszonyítva, következőleg állapítatik meg:

a) 40. éves korig	300 korona
b) 41—50. „ „	340 „ és
c) 51. évtől feljebb	370 „

A felvétel idején már megkezdett életkori év egésznek számít.

A felvételi és az itt a)—c) pontokban megállapított tagdíj-járulékon kívül, a tagot kezelési pótlék vagy egyéb bármi című fizetés, pénzküldeményei postabéreinek kivételével, nem terheli.

3. A Ny. I-nek a megalakulástól 1909. december 31-éig felvett tagjai (vagyis a korábbi alapszabályok alapján már jogot szerzett tagok), jogosultak ezentul is állandóan — természetesen a 12. § rendelkezései és a 13. §-ban megállapított következmények reájuk is kiterjedvén, csak évi 200 (Kettőszáz) korona tagdíj-járulékot fizetni; ami által azonban csakis a 15. § harmadik bekezdésében megállapított 1200 (Egyezerkettőszáz) korona nyugdíjra és ezzel arányos neveltetési járulékra szereznek igényt.

Annak a régi tagnak, aki igényét eme tagdíj fizetési mód választása által tartja fenn, többé nincs joga ahhoz, hogy utóbb a tagdíj-különbözet pótlása és a magasabb tagdíj fizetés vállalásának célzatával, az 1600 koronához való nyugdíj-jogosultságot igényelhesse.

V. A nyugdíj-alap.

11. §.

A Ny. I. alapvagyonra létesült s illetőleg gyarapszik a következő értékekből:

a) a M. O. K. K. E. által a Ny. I. öröktulajdonául közgyűlési határozattal átutalt 50,000 (Ötvenezer) korona készpénzből és a tagok által 1903. évi január 1-je óta befizetett felvételi és évi tagdíjából, ezeknek kamatnövedékéből s egyéb címeken befolyt jövedelmekből;

b) a tagok 100 (Egyszáz) korona felvételi díjából;

c) a tagok által a 10. § szerint fizetendő évi tagdíjából;

d) a kir. közjegyzői kamarák által, avagy fegyelmi marasztalás folytán kiszabott bírságokból, amennyiben ezek az 1874. évi XXXV. t.-cz. 197. §-a alapján a Kamarák által erre a célra átutaltatnak;

e) önkéntes adományokból és hagyományokból s végül:

f) a M. O. K. K. E. évi bevételeinek ama fölöslegéből, ami a saját dologi szükségletének fedezése s esetleg tartaléknak gyarapítása után évenként fennmarad és amit a M. O. K. K. E. esetenként, általa megállapított hányadban, közgyűlési határozattal átutal.

VI. A felvételi és tagdíj-járulék befizetése.

12. §.

Minden fizetés a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál (Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 7. szám), mint a Ny. I. vagyonát kezelő pénztárnál, közvetlenül teljesítendő.

A felvételi díj a felvételnél szóló értesítés vételétől számított 15 (tizenöt) nap alatt;

a félévenként mindig január 1-én és július 1-én egyenlő, tehát kisebb hányadokra nem osztható részletekben esedékes tagdíj-járulék pedig az esedékesség havának legkésőbbben 15 (tizenötödik) napjáig fizetendő.

A 15 napot meghaladó késedelem esetén a lejárat (január 1. vagy július 1.) napjától, a befizetés napjáig, az esedékessé vált részlet után 5% (öt százalék) késedelmi kamat is fizetendő.

VII. A tag törlése és igényének elvesztése.

13. §.

Ha a tag az esedékesség napjától számított 90 (kilenczven) napon belül, még ha nem is kapna figyelmeztető felhívást — amire tehát igazolásul vagy mentésül hivatkozni nem lehet, a hátralékos járulékot késedelmi kamatával együtt be nem fizeti, őt — ha csak a felügyelő-bizottságtól fizetési haladékokat nem eszközölt ki, avagy a haladéknak is eredménytelen lejárta után, a tagok közül s ezzel a nyugdíjra vagy neveltetési járulékra jogosultak sorából, a felügyelő-bizottság által legott teendő jelentésre a központi bizottság a tag vagy hozzátartozóinak meghallgatása nélkül törli.

A törölt tag a már befizetett járulékokat, tekintet nélkül a fizetési évek (16. §.) számára, a nyugdíjalap javára feltétlenül elveszti, anélkül, hogy a befizetett összegnek vagy csak egy részének is visszakövetelésére neki, vagy hozzátartozóinak kereseti joga lehetne.

Méltánylást érdemlő esetben a Ny. I. felügyelőbizottsága rendszerint egy járulékrészletre esetenként fizetési haladékokat adhat. Ennek tartama azonban a legközelebbi félévi lejárat napon túl nem terjedhet (lásd a következő pont kivételét) és ekkor mind a két lejárt részlet egyszerre fizetendő. A hátralék után azonban ebben az esetben is 5% (öt százalék) késedelmi kamat jár.

A ki a felügyelőbizottságtól egy, esetleg igazolt és különösebb méltánylásra számot tartó körülményeknél fogva, tehát kivételesen két egymásután esedékes tagdíjrészletre kap fizetési haladékokat, egész hátralékát azonban a haladék leteltével egybeeső félévi rendes tagdíjfizetés alkalmával az ugyanekkor esedékes tagdíjával együtt le nem fizeti, innen még számított 30 (harmincz) napot meg nem haladható fizetési késedelem esetén tagsági jogigényeit és a már befizetett tagdíj járulékokat, tekintet nélkül a befizetési évek számára, feltétlenül elveszti; a felügyelőbizottság a tagok sorából való törltetés végett a központi bizottságot értesíti és az utóbbi a törölt tag vagy hozzátartozóinak meghallgatása nélkül a törlést végrehajtja.

VIII. A nyugdíjigény kezdete.

14. §.

A nyugdíjigény kezdő ideje az alakuláskor felvett tagokra nézve 1903. évi január 1-től, az utóbb felvett és ezentúl felveendő tagokra nézve pedig a felvételük napja után következő január hó 1. illetőleg július hó 1. napjától számítatik.

IX. Az esedékesség válás ideje és egyéb feltételei.

15. §.

A nyugdíj folyósításához való jogosultság általában és egységesen a felvételt követő január 1. vagy július 1-étől kezdődő 10 (tíz) évi nyugvó idő leteltével és a tagdíjjáruléknak ugyanennyi éven át félévenként való teljes befizetése esetén veszi kezdetét. Ettől az általános szabálytól eltérő egyetlen kivétel állítatik fel az 1903. és 1904. évek folyamán felvett tagok számára, mint akik 8 (nyolcz) évi nyugvóidőre szereztek jogot és igényt a nyugdíjra; de ezekre nézve is csak annyiban, hogy ha közülök valaki, és pedig az 1903. évben felvett tag 1911. és 1912. év folyamán, az 1904-ik évben felvett tag pedig az 1912-ik év folyamán kerül abba a helyzetbe, hogy az alapszabályokban megállapított feltételek fennforgása mellett számára, vagy özvegye részére a nyugdíj, illetőleg igényjogosult gyermekei részére a neveltetési járulék folyósítandó.

E kivételes igényjogosultakat, igényüknek a fennebbi pontban megjelölt két éven belől bekövetkező érvényesítése esetén is 1600 (egyezerhatszáz) korona nyugdíj s illetőleg ezzel arányos neveltetési járulék illeti meg, ha különben 1911. január 1-től kezdve a 10. §. 2. a)–c) pontjaiban szabályozott s korosztályunknak megfelelő évi tagdíjjárulékot tovább fizetik. A két év letelése után ez a kivétel tárgytalanná válván, önként megszűnik.

A nyugvó időnek 10 (tíz) évi tartama, az évi tagdíjjárulékoknak esetleg korábban vagy egy összegben való befizetése által nem rövidül meg.

A taggá felvételt megelőző időre visszamenőleg — a nyugvó idő tartamának megrövidítése vagy visszaható számításbavétele célzatából, a Ny. I. befizetést semmi körülmények között sem fogad el.

Ha a tag, e szakasz első bekezdésében megállapított nyugvó időnek letelte után a közjegyzői működést még tényleg tovább folytatja, az évi tagdíjjárulékot (10. §. 2. a)–c) és 3. pont) azontúl is megszakítás nélkül — tehát igényének elvesztése terhe alatt, fizetni köteles.

A tagot, a 9. §. a) pontja szerint igazolt vagy vélelmezhető munkaképtelensége okából való visszavonulása esetén, a saját személyét illetőleg, avagy halála folytán özvegyét, feltételezve természetesen, hogy a megállapított nyugvó idő akkor már letellett és hogy tagságát s ezen alapuló jogigényét emez alapszabály értelmében addig terjedőleg hatályában fenntartotta, ha a 10. §. 2. a)–c) pontjai szerint fizeti a tagdíjjárulékot, 1600 (egyezerhatszáz) korona, — ha pedig ugyanezen szakasz 3. pontja szerint fizeti a tagdíjjárulékot, csak 1200 (egyezerkettőszáz) korona évi nyugdíj illeti meg.

A 18 (tizennyolcz) éves kort meg nem haladott törvényes gyermeket megillető neveltetési járulék tekintetében pedig kimondatik, hogy ezeknek igényjogosultsága — feltételezve, hogy a tag a megállapított nyugvó idő letelése folytán a nyugdíj esedékességét már megszerezte volt s tagsági jogait épségben fenntartotta, biztosítatik a következő esetekre:

a) ha a tag meghalt s özvegye már nincs életben, vagy a volt felesége biróilag elválasztva van, — avagy a házassági életközösség nem áll fenn;

b) ha a tag már maga is nyugdíjas volt és halálakor anyátlan igényjogosult gyermek van, végül:

c) ha az özvegy élvezte már a nyugdíjat s ennek halálakor igényjogosult gyermek még van.

Az igényjogosult gyermekeket megillető neveltetési járulék következőleg állapítatik meg:

ha számuk háromnál több, a tag vagy özvegye részére folyósított nyugdíjnak az egész összegét;

ha hárman vannak, annak háromnegyedét;

ha ketten vannak, annak felét — és

ha csak egy gyermek van, annak egynegyed részét kapják neveltetési járulék címén.

Ha az igényjogosult gyermek a korhatárt vagy az önjogúságot elérte, a neveltetési járuléknak a fennebb megállapított arányban leszállítása a legközelebbi évnegyedben veszi kezdetét.

Abban az esetben pedig, ha a tagnak nyugdíjigénnyel bíró özvegye mostoha anyja a neveltetési járulékra jogosult gyermekeknek: úgy az özvegy az őt megillető nyugdíjösszegéből az igényjogosult gyermek vagy gyermekek részére a fennebb megállapított hányadoknak a felét köteles átengedni; hacsak a mostoha anya eme kiskorú gyermekek illetékes gyámhatóságának jóváhagyása mellett, azok neveltetését és tartását magára nem vállalta, ami adandó esetben hitelt érdemlően igazolandó s ekkor az egész nyugdíjösszeg az özvegy kezéhez folyósíttatik.

X. Visszatérítés a nyugvó idő alatt vagy az esedékesség előtt.

16. §.

A felvételi díj befizetett 100 korona visszatérítéséhez igénye senki- nek sincs; úgyszintén a nyugvó időből 5 (öt) évet meg nem haladó időre befizetett tagdíjból sem térít vissza semmit a Ny. I. Ezek tehát a nyugdíj- alapnak senki által nem igényelhető tulajdonai maradnak.

Ellenben a tagnak, az évi tagdíjnak 5 (öt) évet már meghaladott időre történt befizetése után, bár a nyugdíj időtartama alatt bekövetkez- hető halála, tagsági jogairól való önkéntes lemondása, vagy pedig a köz- jegyzői működéstől visszalépés esetére, avagy a nyugvó időnek bár letelte után, de a nyugdíjigény esedékessége előtt, akár igazolt munkaképtelenség fennforgása nélkül, tehát a közjegyzői működéstől önkény- telen való visszavonulás, akár pedig a közjegyzői állástól fegyelmi úton történt elmozdítás következtében megszűnő tagság esetén, az évi tagdíjként a felvételtől kezdve tényleg befizetett egész összegnek a fele, kamat nélkül vissza- téríttetik.

Ha azonban a tag, csakis munkaképtelenség okából mozdíttatik el állásától fegyelmileg, ha különben a 10 (tíz) évi nyugvóidő reá nézve már letelt, úgy ez a körülmény nyugdíjigényének teljes érvényesítését nem érinti.

A visszatérítési igényt minden esetben illetékes személynek és az eset beálltától számított félévén belül kell a felügyelőbizottságnál bejelente- ni. Elkésett, következképpen többé figyelembe nem vehető az oly vissza- térítési igénybejelentés, mely a visszatérítés okául szolgáló eset beálltának napjától számított félévet meghaladó idő után érkezik be a felügyelő- bizottsághoz.

Ebben az esetben éppen úgy, mint a tagsági kötelezettségek el- mulasztása okából a 13. §. értelmében történő kényszerű kizárás esetében a Ny. I. semmi visszatérítést nem ad s ilyen igény perúton sem érvé- nyeshető.

XI. A nyugdíjigény bejelentése és megállapítása.

17. §.

Az esedékessé vált nyugdíj- és neveltetési járulék-igények az eset beállta után lehetőleg azonnal, mindenesetre azonban a kezdőidőpont, t. i. január 1. vagy július 1. napját megelőző november s illetőleg május hónapok folyamán, a folyósítással járó tárgyalásoknak és intézkedéseknek befejez- hetése tekintetéből a Ny. I. felügyelőbizottságánál a szükséges adatokkal felszerelve, bejelentendők.

Amennyiben a bejelentés a fennebb megállapított időhatárokon túl érkezik be, ez a késelem a nyugdíj vagy neveltetési járulék folyósításá- nak egy félévi szakkal való eltolását eredményezheti.

A bejelentéshez csatolandó igazolványok, amelyeknek, vagy vala- melyikének hiánya miatt a bejelentés érdemleges tárgyalás nélkül s a késelem által előállható hátrány a bejelentőre hárulván, pótlás végett visszaadandó, a következők:

A) Ha a nyugdíjat maga a tag igényli:

1. A munkaképtelenséget igazoló orvosi bizonyítvány, amire nézve a felügyelőbizottságot a felülvizsgálati jog megilleti és

2. ennek okából a közjegyzői működésről való végleges lemondásnak és ennek az igazságügyi kormány részéről történt elfogadásának, a helyettesekre és jelöltekre vonatkozólag pedig a kamara által történt töröl- tetésnek az igazolása.

B) Ha a nyugdíj-igényt az elhalt tag özvegye jelenti be:

1. a tag elhalálkozásának és

2. a törvényes házassági kötelék, valamint a tag haláláig a házassági életközösség fennállásának igazolása.

C) Ha neveltetési járulék gyermek részére igényeltetik:

1. az igényjogosult gyermekek születési anyakönyvének hiteles kivonata és

2. életbenlétüknek, valamint leánygyermekéknél 16. éven tul, hajadon voltuknak a bizonyítása.

Mindezek a helyi közigazgatási hatóság által kiállítandó okmányokkal igazolandók.

A már folyósított nyugdíjnak vagy neveltetési járuléknak évnegyedenként történő kifizetése alkalmával, a jogosult vagy jogosultak életbenlétének s illetőleg az özvegyi vagy hajadoni állapotnak igazolását a felügyelőbizottság mindenkor megkivánhatja.

E szakasznak A) 1. és 2. pontjai esetében, ha a nyugdíjas tag újból a közjegyzői működés terére lép, nyugdíjának tovább folyósítása legott beállítandó.

18. §.

A felügyelőbizottság a hozzá beérkezett nyugdíjra vagy neveltetési járulékra vonatkozó jelentkezést a 17. § harmadik bekezdésére való figyelemmel, vizsgálat alá veszi, a szükséghez képest a bejelentőt pótlásra utasítja, vagy pedig nem merülvén fel ennek oka, annak tárgyalásába bocsátkozik s azt a saját véleményes javaslatával ellátva, december 31-éig s illetőleg június hó 30-áig a M. O. K. K. E. központi bizottságához átteszi.

Az utóbbi pedig a bejelentéseket mindig a legközelebbi január vagy július hónapok első felében tartandó ülésében tárgyalás alá veszi, a jelentkezett nyugdíj-igények vagy neveltetési járulékok esedékességét és összegét megállapítja; ezeket a megszűnésig terjedő időre egyszer s mindenkorra folyósítja; azokat kifizetés végett a pénztárra utalványozza és az élvezőknek, igényeik jogcímére s meghatározható tartamára vonatkozó adatok pontos feljegyzésével való nyilvántartásba vétele végett, a Ny. I. felügyelőbizottságát megkeresi.

Ezenkívül a központi bizottságnak feladata még az is, hogy a megszűnt nyugdíjnak és neveltetési járulékoknak, amelyeknek folyósítását a Ny. I. felügyelőbizottsága, a megszűnés idejének tudomására jutásakor, a pénztárnál azonnal beállítja, a nyilvántartásból való törlése végett a Ny. I. felügyelőbizottságát határozattal értesíti.

Időközi megszűnés okából illetéktelenül felvett nyugdíjnak vagy neveltetési járuléknak visszatérítése iránt kereseti jogát a Ny. I. fenntartja.

XII. Felügyelet és ellenőrzés.

19. §.

A központi bizottság a M. O. K. K. E. évenként tartandó rendes közgyűlésének a Ny. I. állásáról és működéséről kimerítő tájékoztató jelentést tesz.

A M. O. K. K. E. közgyűlése hivatott az igényekre vonatkozó vagy tagsági jogokat érintő esetleges sérelmek vagy panaszok fölött is határozni.

Ily közgyűlési határozat az érdekelteknek kézbesítendő, s a kézbesítéstől számított 15 (tizenöt) nap alatt a M. O. K. K. E. fölött főfelügyeleti jogot gyakorló kormányhatósághoz felebezhető.

Ily felebezés a M. O. K. K. E. központi bizottságához nyújtandó be, amely annak felterjesztéséről gondoskodik.

A jogerős közgyűlési határozattal szemben a magánjogi peresut nyitva áll. Kormányhatósági döntéssel elintézett ügyben azonban a Ny. I. többé perbe nem vonható.

XIII. A felügyelőbizottság.

20. §.

A Ny. I. felügyelőbizottságát, mely 5 (öt) tagból áll, a Ny. I. összes tagjai, a saját kebelükből ebből a célból esetről-esetre választott elnök vezetése alatt tartandó közgyűlésen, szavazólapokkal és a jelenlevők viszonylagos szavazattöbbségével 3—3 (három) évre választják. A felügyelőbizottság tagjai a megbizási idő letelte után újból is választhatók. Az időközben beálló üresedéseket azonban, a legközelebbi választásig terjedő tartamra a M. O. K. K. E.-ének központi bizottsága helyettesítés által tölti be.

Elnökét a felügyelőbizottság a saját kebeléből választja; őt akadályoztatása esetén a felügyelőbizottság legidősebb tagja helyettesíti. Jegyzőkönyvvezetője az elnök által esetenként felkért jelenlevő tag.

Dijazásban sem az elnök, sem a tagok nem részesülnek.

A Ny. I. felügyelőbizottsága az intézetnek csupán adminisztratív ügyeit önálló hatáskörrel vezeti és intézi; egyébként pedig a M. O. K. K. E. központi bizottságának és közgyűlésének (19. §.) az ellenőrzése és felügyeleti hatósága alatt áll.

XIV. Közgyűlés.

21. §.

Minthogy a Ny. I. minden kezelési ügyét a felügyelőbizottság vezeti és intézi, a rendelkezési és felügyeleti jogot pedig a M. O. K. K. E.-nek központi bizottsága s illetőleg maga a M. O. K. K. E.-nek közgyűlése gyakorolja; a Ny. I. tagjai közgyűlésre csak a következő esetekben hivatottak össze:

1. Ha a 20. § szerint felügyelőbizottságot kell választani.
2. Ha a 23. § szerint matematikai mérleg készítése válnék szükségessé.
3. Ha a 24. § szerint az alapszabályok módosítása — vagy végül
4. ha a 25. § szerint a Ny. I. feloszlatása szabályszerűleg indítványoztatnék.

Mindezekben az esetekben, a felügyelőbizottság által és pedig a 3—4. pont eseteiben, a hozzá beérkező szabályszerű indítvány vételétől számított 30 (harmincz) nap alatt összehívandó közgyűlés csak az itt felsorolt pontok valamelyikének napirendje fölött határozhat.

Határozata azonban csak a M. O. K. K. közgyűlésének hozzájáruló határozata után végrehajtható.

A közgyűlés vezetésére elnököt s a jegyzőkönyv szerkesztésére jegyzőt a jelenlevő tagok maguk közül választanak.

XV. A nyugdíj-pénztár.

22. §.

A Ny. I. vagyont a 12. §-ban megnevezett pénzüintézet kezeli. A kezelés módozatát és feltételeit egyrészt az ügyrend s másrészt a felügyelőbizottság és a pénzüintézet között létesülő megállapodások állapítják meg.

A felgyülemelő készpénzen félévenként törvényileg biztosított záloglevelek vagy óvadékképes értékpapírok vásárlandók. Időközben azonban a pénzkészlet folyószámlán, kamatozólag kezelendő.

Az erre vonatkozó megállapodások létesítése s általában a megfelelő intézkedések a felügyelőbizottság feladatát képezik a M. O. K. K. E. központi bizottságának jóváhagyása mellett.

A tagsági viszonyból folyó minden fizetést közvetlenül a vagyont kezelő pénzüintézet vesz át; valamint a folyósított nyugdíjat és neveltetési járulékot is ugyancsak közvetlenül az fizeti ki.

Ebben a viszonylatban a tag részéről felmerülő bármely kérdés vagy felszólamlás azonban nem a vagyont kezelő pénzüintézethez, hanem minden esetben a felügyelőbizottsághoz intézendő.

A vagyont kezelő pénzüintézet félévenként, a naptári év első és illetőleg harmadik évnegyedének folyama alatt, számlát ad át a Ny. I. felügyelőbizottságának a zárlatkor létezett vagyonaállagról; egyszersmind kimutatja a tagdíjhatralékokat is, valamint kiadja a nyugdíjat és neveltetési járulékot élvezők létszámának s az ezeknek folyósított összegeknek a jegyzékét is.

Egyébként a pénztár kezelését az ügyrend szabályozza.

A Ny. I. felügyelőbizottsága, vagy ennek elnöke és esetről-esetre kiküldendő tagjai a vagyont kezelő pénzüintézettel állandó és közvetlen érintkezésben állanak.

XVI. Ujabb matematikai mérleg.

23. §.

Az 1910-ik évben a szakértő által készített matematikai mérleg a jelen alapszabályok 15. §. harmadik bekezdésében megállapított 1600 korona s illetőleg 1200 korona nyugdíjat és a következő bekezdésben megállapított neveltetési járulékot biztosítja.

Arra való előrelátással azonban, hogy a Ny. I. vagyoni helyzete a jövőben oly kedvezőleg alakulhat és vélelmezhető lesz a mérlegelendő tényezők számbavételével e kedvező alakulat állandósulása is, hogy ezek következtében a Ny. I. létalapjának és biztonságának veszélyeztetése nélkül magasabb nyugdíjjárulékot is nyujthat; kimondatik, hogy 10 (tiz) év múlva, vagyis 1921-ik évben újabb matematikai mérleg készítésének lesz helye, ha ezt a felügyelőbizottság javaslatára s általa ebből a célból összehívandó közgyűlésen, az összes tagok felének többsége közgyűlési határozattal kimondja és ez a határozat jogerőssé váland.

XVII. Az alapszabályok módosítása.

24. §.

A Ny. I. jelen alapszabálya csakis tagjai többségének kifejezett és megokolt indítványára módosítható.

E szabály alul kivételt képez az az eset, ha a M. O. K. K. E. feloszlanék; mert a Ny. I. ekkor is, és pedig önálló intézményként megmarad; alapszabálya azonban e lényeges változásra és átalakulásra tekintettel, a felügyelőbizottság kezdeményezésére, megfelelőleg módosítandó leend.

Az első bekezdés szerint és szabályszerűen előterjesztett indítványt, mely a módosításokat kell, hogy tüzetesen és megokoltan megjelölje, ellenesetben tárgyalásra elő nem terjeszthető, a felügyelőbizottság haladéktalanul tárgyalás alá veszi és azt javaslatával együtt a 21. §. szerint összehívandó közgyűlés elé terjeszti.

A módosítást kimondó határozat azonban csak akkor válik jogerőssé és végrehajthatóvá, ha ehhez a M. O. K. K. E.-nek legközelebbi közgyűlése is hozzájárul.

XVIII. A nyugdíjintézet feloszlása.

25. §.

A 24. §-ban szabályozott eljárásnak és közgyűlési határozatnak van helye abban az esetben is, ha a Ny. I. végleges feloszlását és az intézet vagyonaának hovafoordítását célzó szabályszerű indítvány kerül a felügyelőbizottság elé.

Mind az alapszabály módosítását, mind a Ny. I. feloszlását, mind pedig az intézet vagyonaának hovafoordítását kimondó és a M. O. K. K. E. közgyűlési határozatával is megerősített határozat végrehajtás előtt a m. kir. belügyi ministeriumhoz felterjesztendő.

XIX. A kir. kormány főfelügyeleti és feloszlási joga.

26. §.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Nyugdíjintézetét abban az esetben, ha a jelen alapszabályokban meghatározott cél és eljárást s illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a magas kormány a szabályok s kormányhatósági rendeletek pontos megtartására és a kitűzött cél szolgálatára feloszlítás terhével kötelezi; amennyiben pedig további működésével az államot vagy a tagok vagyoni érdekét veszélyeztetné, haladéktalanul felfüggeszti és a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest, végleg fel is oszlatja.

Ebben az esetben a Ny. I. vagyona állami felügyelet alá helyeztetik; abból az addig esedékessé vált, a tagság által megszerzett és tovább fenn-

tartandó igények folytán esedékessé válandó nyugdíjak és neveltetési járulékok emez alapszabályoknak megfelelően folyósíttatnak.

Az összes igények megszüntével fennmaradó vagyon pedig, ha akkor a M. O. K. K. E. fennálland, ennek, ha pedig ez már nem léteznék, azonban egy másik hasonló célú és törvényszerű működési körrel felruházott intézmény állandó fenn, mely a királyi közjegyzők vagy családjaik segélyezésével és gyámoltásával hivatásszerűen foglalkozik, akkor ennek az utóbbinak bocsátandó rendelkezésre; ilyen intézmény hiányában azonban, csakis a magas kormány által kijelölendő közhasznú vagy jótékony célra lesz fordítandó.

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

118. Az elsőbiróság végzése megváltoztattatik akként, hogy a hagyaték átadása felfüggesztetik s H. M. férj. F. J.-né, H. J. özv. K. L.-né stb. a hagyatékról leltározott ingatlanok birtokában levő H. G.-lyel, H. P.-lal stb. szemben az 1894. évi XVI. t.-cz. 84., 85. §§-ai értelmében perre utasíttatnak. Mert az 1894. XVI. t.-cz. 72. §-ának 2. bekezdése értelmében átadó végzés csak akkor hozható, hogyha az összes igénylők között egyezség létesült s ezt az egyezséget kiskorúak vagy gondnokság alatt állók érdekeltsége esetében a gyámhatóság jóváhagyta, a jelen esetben azonban egyezség nem létesült, mivel az örökgyó testvérei és testvérei gyermekei a hagyatékot törvényes oldalági öröklés jogcímén igénylik, nem ismervén el az örökgyó gyermekeiként fellépőknek a törvényes lemenői öröklés jogcímén támasztott igényeiket, vitván, hogy a lemenőként fellépők házasságtörésből származván, öröklési igényvel nem bírnak, viszont utóbbiak az oldalági rokonok öröklési igényét vették tagadásba, és mert ily körülmények mellett, habár az örökgyó házassága tartama alatt a nejtől származott gyermekekre nézve azoknak a törvénytelen születésüket anyakönyvezése ellenére is az a vélelem áll fenn, hogy az ily gyermekek a házasságból származó törvényes születésűek mégis, minthogy birtokban a fent megnevezett oldalági rokonok vannak, a hagyaték átadásának felfüggesztésével a leszármazói öröklést vitatókat a hivatkozott törvény 85. §-ának 1. bekezdése értelmében, mint birtokban nem levőket kellett perre utasítani. (Budapesti tábla 1910. január 18. 8768. sz.)

Az örökgyó oldalági rokonai által támasztott törvényes örökösdési igény az örökgyónak eredeti családi értesítővel, tehát az 1894. XVI. t.-cz. 55. §-ának 2. pontjában foglaltak

szerint bizonyítékul alkalmazható közokirattal igazolt és az ideiglenes törvénykezési szabályok 9. §-a értelmében a törvényes örökösdésre elsősorban hivatott leszármazó örököseivel és az örökgyó özvegyével szemben csak az esetben érvényesíthető, ha az oldalági rokonok a családi értesítő adataival szemben bizonyítják azt az általuk csatolt anyakönyvi kivonatokkal támogatott állításukat, hogy a családi értesítőben feltüntetett leszármazók, mint az örökgyó nejeinek házasságtörésekből származott gyermekei, az örökgyóval vérségi összeköttetésben nem állanak és hogy a hagyatékra, vagy annak egy részére az özvegy által érvényesíthető hitvestársi öröklésnek sincs helye. Ennélfogva és tekintettel arra, hogy a birói gyakorlat szerint olyan esetekben, amikor az örökgyó arról, hogy tőle különváltan élt nejeinek gyermekei születtek, tudomással nem bírt, vagy bármi oknál fogva akadályozva volt abban, hogy a nejtől származott gyermekek születése törvénytelenységének kimondása iránt keresetet indítson, az oldalági rokonok is jogosítva vannak törvényes örökösdési joguk érvényesítésével kapcsolatban a leszármazó örökösként fellépett örökséget igénylők születésének törvényességét keresettel megtámadni és annak az elbirálása, hogy ennek a megtámadási jognak az előfeltételei az adott esetben fenforognak-e? nem a hagyatéki bíróság, hanem a megindítandó örökösdési per bíróságának a hatáskörébe tartozik: a másodbiróság végzésének az a rendelkezése, mely szerint a hagyaték átadásának felfüggesztésével az 1894. évi XII. t.-cz. 84. §-ának értelmében perreutasító határozat hozott, helyben volt hagyandó.

Minthogy azonban az oldalági rokonok a tárgyalási jegyzőkönyv adatai szerint nincsenek az egész hagyaték birtokában, de különben is a leszármazó örököskö erősebb öröklési igényével szemben ők tartoznak vitatott öröklési igényüket keresettel érvényesíteni: abban a kérdésben, hogy kik tartoznak pert indítani, a másodbiróság végzését a fent idézett törvény 85. §-ának 2. bekezdésében foglaltak alapján a rendelkező rész szerint meg kellett változtatni. (Curia 1910. június 7. 2062. sz.)

*

119. Az örökösdési eljárás során tett nyilatkozatok, amennyiben az örököskö közt egyezség részben sem jön létre, nem egyebek, mint az egyezség megkísérlése céljából az örököskö által egymásnak tett ajánlatok, amelyek el nem fogadtatván, kötelezettséget meg nem állapítanak. Az örökösdési eljárásban az örököskö közt egyezség semmi irányban sem jött létre s az örökösdési eljárásban jegyzőkönyvbe foglaltakból kiszakított az a nyilatkozat tehát, hogy „az özvegy kivételével az összes többi érdekeltek a végrendeletet nem fogadják el“, nem alkalmas a jelen volt Ny. J.-vel szemben annak a megállapítására, hogy a végrendelet hatályon

kivül helyezésebe feltétlenül beleegyezett volna s hogy ekként a végrendeleten alapuló jogok érvényesítéséről érvényesen lemondott volna. És így mi sem áll utjában annak, hogy Ny. J. a jelen per során a végrendelet érvényességét ne vitathassa s azon alapuló jogait érvényesíthesse. (Curia 1910. május 3. 995. sz., a budapesti tábla indokainak hhagyásával.)

Telekkönyvi rendtartás.

120. Az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében foganatosított tkvi helyesbítési eljárás során a tulajdonjog bejegyzése tárgyában a tkvi hatóság által hozott végzés elleni jogorvoslatok az 1886. évi XXIX. t.-cz. 58. §-ában, illetve az ezt részben módosító 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 27. §-ában vannak meghatározva és a fent hivatkozott rendelet 93. §-ának 4. bekezdése szerint bármily elnevezésű jogorvoslati beadvány tartalmának megfelelően tekintendő felszólalásnak, ellenmondásnak vagy törlési keresetnek, amelyek az 1892:XXIX. t.-cz. 2. §-ának 2. pontja esetében ugyanezen t.-cz. 8. §-ában megjelölt határidők alatt adhatók be és amelyek az 1886:XXIX. t.-cz. 60. és következő §§-ai szerint elsőfokban a tkvi hatóság által intézendők el. Az előadottak szerint a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése tárgyában hozott végzés ellen közvetlenül a másodbiróság által elintézendő felfolyamodás a törvény által megengedve nincs, a másodbiróság tehát lényeges eljárási szabályt sértett, midőn a 8298/tk. 1908. sz. jogorvoslati beadvány érdemi elintézésébe bocsátkozott: ennél fogva a másodbiróság végzését megsemmisíteni és a rendelkező rész értelmében az elsőbiróságot szabályszerű eljárásra utasítani kellett. (Curia 1910. márcz. 4. 5545/909. sz.)

*

121. I-ső zálogjogelőjegyzési kérelme elutasítatik; mert: a tkvi rend. 88. §-ának c) pontja értelmében a törvénykezési rendtartásban idézett kereskedelmi könyvekből lejárt követelések iránt készített számlakivonat alapján zálogjogi előjegyzésnek ugyan helye van, de csak annyiban, amennyiben a könyvek bizonyító erővel bírnak. A kereskedelmi könyvek bizonyító erejét az 1875: XXXVII. t.-cz. 31. §-a határozza meg akként, hogy bejegyzett kereskedőknek kereskedelmi ügyletekből eredő perekben szabályszerűen vezetett könyvei részbizonyítékot képeznek. A feltétel tehát, amihez a bizonyító erő kötve van, a kereskedelmi ügyletből eredő jogviszonyban van meghatározva. A zálogjogelőjegyzési kérvényhez csatolt könyvkivonat szerint P. I. cég követelésének alapját készpénzkölcsön képezi. Minthogy pedig a zálogjogelőjegyzési kérvényből meg nem állapítható, hogy kérvényező kereskedő-

czég a kölcsönügyletekkel üzlete körében ipar- és üzletszerűleg foglalkozik s mert ennek hiányában a könyvkivonatból nem tűnik ki, hogy a zálogjogi előjegyzéssel biztosítani kért követelés kereskedelmi ügyletből származik: ugyanazért a zálogjog előjegyzését elrendelni nem lehetett azért sem, mert a hitelesített könyvkivonatnak ama bejegyzéséből „készpénzkölcsönért mint egyenleg“ meg nem határozható, hogy a követelés kereskedelmi ügyletből származik-e, már pedig a zálogjog előjegyzése a tkvi rend. 87. §-a és 88. § c) pontjában kívánt előfeltételek mellett csakis a kereskedelmi ügyletből származó követelésekre engedhető meg. (Curia 1910. május 19. 2231. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

122. Az elfogadó csődbejutása esetén a váltótörvény 99. §-ának 3. pontja szerint adandó nyilatkozatra a csődtömeggondnok is hivatva van. A tömeggondnok ellen helyesen vétetik fel az óvás ügyvédi irodájában, mint ügyvédi tevékenységének központján. (Curia 1910. május 3. 215/909. v. sz.)

*

123. Az 1875: XXXVII. t.-cz. címében a r.-t.-i igazgatóság-
nak jogaira, kötelezettségeire és felelősségére vonatkozóan foglalt rendelkezésekből s abból, hogy az idézett t.-cz. általános természetű rendelkezést tartalmazó 41. §-a szerint a cégvezetői felhatalmazást, a 42. §-a szerint a felhatalmazásnak megszüntét a főnök köteles bejelenteni, a főnök és a cégvezető közti viszony pedig lényegileg ugyanolyan természetű, mint a r.-t. s annak igazgatósága közti viszony; figyelemmel arra is, hogy az idézett t.-cz. 186. §-a szerint a r.-t.-ot hatóságokkal szemben az igazgatóság képviseli, az következik, hogy azon teendőknek eszközzésére és azon kérelmeknek vagy bejelentéseknek előterjesztésére, melyeknek tárgya az, hogy a r.-t.-ot illetően a kereskedelmi cégjegyzékbe valamely bevezetés eszközöltessék, ezenkívül a r.-t.-ot képviselő igazgatóság van jogosítva.

Ehhez képest, minthogy N. G. folyamodó azt a kérelmét, hogy igazgatói tagsági minőségének megszűnése annak kitüntetésével, hogy ebbeli minősége még 1908. okt. 12-én megszűnt, a cégjegyzékbe bevezettessék, nem a r.-t. igazgatósága útján, hanem személyesen és közvetlenül terjesztette elő; a fentiek szerint pedig a folyamodó ily kérelem előterjesztésére jogosítva nincs; minthogy a kereskedelmi eljárás 30. §-a szerint a kereskedelmi perenkívüli eljárás csak az arra jogosított fél kérelmére indítható meg: a beadványt visszautasítani kellett. (Curia 1910. május 27. a szegedi kir. tábla végzésének hhagyásával.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

124. Ha az örökhagyó hitelezője az örökség birtokbavétele, vagy birói átadása előtt kívánja követelését a törvény útján érvényesíteni, valamennyi öröklésre hivatott személyt, sőt rendszerint az ismeretlen örökösöket is perbeidéztetni tartozik, mert az örökhagyót a hagyatékra nézve a hagyatéki vagyonnak birtokbavétele, vagy birói átadása előtt csak az összes örökösök képviselhetik. (Curia 42. sz. polgári teljesülési döntvénye.)

Ilyen esetben bizonytalan lévén, hogy az öröklésre hivatottak és illetve öröklési igényt támasztók közül ki fog bíróilag örökös gyanánt elismertetni és a hagyatéki vagyon jogszerű birtokába jutni: a marasztalás közvetlen fizetésre nem, hanem csak a hagyatéki vagyonra vezetendő végrehajtás tüzésére való kötelezésre irányulhat, amint hogy a felperes az alperesek ellen — akik részére a hagyaték át nem adatott, sőt a megszerzett hagyatéki iratok tanúsága szerint az oldalági örökösök igénye folytán peressé vált — tényleg ilyen tüzésre irányuló kereseti kérelmet terjesztett elő. (Curia 1910. június 17. 347/V. sz.)

*

125. Ági vagyon eladása esetében nem az ennek eladási árán vett ingatlan, hanem maga az eladási ár tekintendő ági értéknek, a fennforgó körülmények közt azonban az ági örökösnek megengedhető a választási jog, hogy a kisebb értékű vett vagyont követelhesse az ági érték helyett, mely mindenestre a vett vagyon fedezetéül szolgál. (Curia 1910. május 18. 1354/910. sz.)

*

126. A 242 K értékű ingókra és 524 K készpénzre mint örökhagyó szerzeményi vagyonára felperes hitvestársi öröklési jogát helyesen állapították meg az alsóbíróságok; mert az a körülmény, hogy felperes a feleségét, az örökhagyót, évekkal ez előtt elhagyta, idegen községbe költözött s ott ágyasságban élt és él jelenleg is: felperesnek hitvestársi örökösödési jogát azért nem zárja ki, mert az állandó birói joggyakorlat szerint ez a ténykörülmény magábanvéve érdemtelenséget meg nem állapít; és mert örökhagyónak módjában állott hagyatékáról végrendeletileg rendelkezni, amit nem tévén, szerzeményi vagyonára hitvestársi örökösödésnek van helye. (Curia 1910. május 6. 1128. sz.)

*

127. Az elmélet és a gyakorlat egyaránt minden olyan hagyományt, amely bármilyen vallásos vagy egyházi célú szolgálta, legyen az akár közvetlen vonatkozásban az örökhagyó személyével, akár nem, tekintet nélkül a hagyomány nagyságára, kegyes hagyomány

mánynak tekint, ebből pedig nyilvánvaló, hogy az olyan hagyomány is, amely egy megalapítandó egyházközség papjának illetményét kívánja biztosítani, amely tehát kizáróan az istentisztelet célját szolgálja, kegyes hagyomány az optkv. 685. §-a értelmében is. Az optkv. 685. §-ának értelmében a kegyes hagyományok mindjárt (a német szöveg szerint („sogleich“), azaz az örökhagyó halálával követelhetők. Ezen kétséget kizáró határozott rendelkezéssel szemben a teljesítés időpontjának bármely okból kitolása a késedelmet törvéynél fogva állapítja meg. A kezdő időpont az örökhagyó halálának napja. (Curia 1910. június 3. G. 104. sz.)

*

128. A nyilatkozat tartalmából az állapítható meg, hogy örökhagyó a négy gyermeke közül három leányát, a felpereseket, örökrészükre nézve a maga vagyonából elégítette ki s ennek a kielégítésnek következménye a nyilatkozatban foglalt az a kijelentés, hogy felperesek örökhagyó után minden néven nevezendő öröklési jogokról 4-ik testvérük az 1. r. alperes és törvényes örökösei javára lemondanak. Ez a nyilatkozat tehát felpereseknek örökségükre nézve örökhagyó által történt kielégítésük elismerésén kívül magában foglalja azt is, hogy felperesek kielégítésük fejében örökhagyó utáni örökségükről az 1. r. alperes javára lemondanak.

Az örökhagyó életében az örökhagyó és felperesek közt az 1. r. alperes hozzájárulásával létrejött s az idézett nyilatkozat tartalmában foglalt megegyezés nem gátolta ugyan örökhagyót abban, hogy utóbbi vagyona felől halála esetére szabadon rendelkezék, azonban amennyiben az örökhagyó utóbb a felperesek javára is végrendeletet tett, a felpereseket az 1. r. alperessel szemben terhelte az a kötelezettség, hogy a megegyezés után végrendeletileg nekik hagyott vagyont az 1. r. alperesnek juttassák. Ennélfogva az örökhagyó által az említett megegyezés után alkotott végrendelet alapján felperesek az 1. r. alperessel szemben a maguk részére mit sem igényelhetnek, s így habár az örökhagyó a végrendelet alkotása idején akarátának szabad elhatározási képességével birt, végrendelete tehát nem érvényteleníthető, a felpereseknek a végrendeletre alapított keresete ez okból alaptalan. (Curia 1910. május 3. 937. sz., a budapesti tábla indokainak hagyásával.)

*

129. A végrendelet azon kitételeiben: „kérem azonban nagyanyámat, hogy ő halálom esetén úgy rendelkezék, hogy ezen vagyon az ő halála után apai rokonaimra szálljon,“ — azon halálesetre szóló intézkedések ismérvei, melyek felperes mint az örökhagyó apai rokonának utóöröklési igényét biztosítanak, fel nem fedezhetők, mert ez a kijelentés az örökhagyónak csak egy olyan

óhaját foglalja magában, melynek el-, vagy el nem fogadását alperes tetszésére bízta s nem kötötte ennek meg egyszersmind végrendeleti öröklési jogát oly irányban, mintha a hagyatékot csak ezen utóöröklési jog biztosítása, illetve korlátozásával szerezhette volna meg. Ami pedig alperesnek a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvben tett nyilatkozatait illeti, ezen kijelentések sem állapítják meg az öröklési szerződés ismérveit, és mint egyoldalú, bármikor visszavonható ígéret, az alperes kötelezettségének megállapítása alapjául nem fogadható el. (Curia 1910. április 26. 693. sz., a pécsi tábla indokainak hagyásával.)

*

130. A nő által férjhezmenetele alkalmából kapott butorok, ágyneműek és egyéb tárgyak, melyek a háztartáshoz szükségesek és melyek a házasság megkötésekor a férj közös birtokába és használatába adtak, nem a nő külön vagyonának, hanem a hozomány jogi természetével bíró tárgyaknak lévén tekintendők, azokat a nő nem az ideiglenes különváláskor, hanem csak a házassági kötelék végleges felbontása esetében követelheti vissza, ennek bekövetkeztéig pedig a férj a birtoklás és használatról meg nem fosztható és az eme igényét bárkivel szemben is érvényesíteni jogosult. Minthogy pedig a nem vitás és ekként felülvizsgálatnál már ez oknál fogva is irányadó tényállás szerint a foglalási jegyzőkönyv 1—33. és 58—69. tételei alatt összeírt tárgyakat felpereshez az attól különélő neje a végrehajtást szenvedő kiházásítási és a háztartáshoz szükséges tárgyakként hozta, s azok most is a férj birtokában és használatában vannak; és minthogy ekkép kimutatottnak tekintendő, hogy felperesnek férji jogára való tekintettel az idézett tételű lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedőnek szabad rendelkezése alatt nem állanak; és minthogy a felebbezési bíróság által helyesen idézett jogszabálynál fogva a lefoglalt ingóknak a foglalás alól felmentésére irányuló igény nemcsak tulajdonra, hanem olyan jogra is alapítható, mely alkalmas annak meggátlására, hogy az árverés alól való elvonással, mint például jelen esetben, egy harmadik személynek birtoklási és használati joga meghiúsíttassék: a felebbezési bíróság nem sértett jogszabályt, midőn a foglalási jegyzőkönyv 1—33. és 58—69. tételei alatt összeírt ingókat a foglalás alól feloldotta. Ezek szerint alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan lévén, azt elutasítani kellett. (Curia 1910. május 4. G. 78. sz.)

*

131. A másodbiróság ítélete — az örökgyó „honoratior“ voltára alapított indoka mellőzésével — vonatkozó többi indokolása alapján helybenhagyatik azzal, hogy a másodbiróság jelzett indoka azért mellőztetett, mert az örökgyó, mint elemi iskolai tanító,

felsőbb kiképzetés hiánya miatt, a honoratiorok osztályához nem tartozik s így főszerzőnek nem tekinthető. (Curia 1910. május 4. 1157. sz.)

*

132. Joggyakorlatunk érvényeseknek ismeri ugyan el azokat a szerződéseket, melyek harmadik személy javára kötnek ki szolgáltatást s ily szerződés alapján, amennyiben az a szerződő felek akaratának, illetőleg a jogügylet természetének megfelel, a kedvezményezett harmadik személyt közvetlen kereseti joggal felruházottnak tekintti, anélkül, hogy a kedvezményezett részéről elfogadási, vagy a szerződéshez hozzájárulási nyilatkozat volna szükséges. A harmadik személy azonban ily esetben sem szerzi meg azonnal és feltétlenül a javára kikötött jogot; nem szerzi meg különösen akkor, ha, mint a jelen esetben, oly vagyónátruházási szerződés forog fenn, melyben az átruházók a kedvezményezettet, a perbeli felperest jövőbeli örökségi jogára nézve akarják a részére kikötött s a kötelezett által teljesítendő szolgáltatás által kielégíteni és emellett kétségtelen, hogy a kedvezményezett ennek a szerződésnek alapján még nem szerzett jogot.

A jelen perhez csatolt szerződés szerint a peres felek szülői átadták egész vagyonukat az alperesnek oly kötelezettséggel, hogy haláluk után alperes köteles a felperes örökrészét kielégíteni és felperes még a szülők életében keresetet indít jövőbeli követelésének biztosítása iránt. Tehát ezen szerződés tartalma nem nyújt semmi támpontot arra, hogy a szerződő felek akarata odairányult, hogy a kedvezményezett felperes azonnal visszavonhatlan jogot szerezzen; ugyancsak nem állapítható meg az sem, hogy az átruházók a rendelkezési jogról a kedvezményezettrel szemben lemondottak, vagy azt egyébként elvesztették volna.

Minthogy pedig a fenforgó esetben ezenfelül az öröklés megnyíltának időpontja sem következett be, sőt a szerződésben az átruházók mindkettőjüknek halála után egy évi időtartamon belül kötötték ki a kedvezményezett részére történendő teljesítést, jelenleg nem a kedvezményezett, hanem csak az átruházók érvényesíthetnek a szerződés alapján a kötelezett ellen esetleg valamely jogigényt. Ennek megfelelőleg, minthogy az átruházóknak már említett rendelkezési joga az előrebocsátottakból kitetszőleg fennáll s ebből folyólag a szerződő felek a szerződést meg is szüntethetik, vagy megváltoztathatják, a kedvezményezett felperest a most létező jogállapot szerint kereset indítására jogosítottnak tekinteni nem lehet. (Curia 1910. június 1. 1276. sz.)

*

133. A válasziratban felhozott felperesi tényállításokból kitetszőleg felperes azért kötelezte magát a M. P. részére 6000 korona fizetésére, mert ez a M. S. befolyásának a belügyministeriumban

a felperes javára érvényesítését helyezte kilátásba s felperes azért fizetett 6000 koronát, mert M. S. a felperes érdekében befolyását a belügyministeriumban érvényesítette, a felperes érdekében közbenjárt. Az ilyen szerződésből, amelylyel felperes vagyoni előnyt ígért, a másik fél pedig vagyoni előnyt fogadott el azért, hogy a vagyoni előnyt elfogadó fél vagy a maga, vagy a szerződésen kívül álló harmadik személy befolyását a hatóságoknál a felperes érdekében felhasználja, a bíróság előtt érvényesíthető kötelem nem származik, aminek okszerű folyománya az, hogy a vagyoni előny a közbenjáró féltől, ha az neki már megadatott, bíróság útján vissza nem követelhető.

Nem változtat ennek az álláspontnak a helyességén az sem, hogy a vagyoni előny visszatérítésére az azt elfogadó fél magát külön kötelezte, mert az ily kötelezés mellett sem veszi el a szerződés azt a jellegét, amely miatt az ily szerződésből eredő kötelezettségek teljesítése bíróság útján nem követelhető. (Curia 1910. június 3. 905. sz.)

*

134. A lakfelmondási eljárásban a bizonyításnak és jogorvoslatnak megszorításával hozott határozat az ítélt dolog hatályával nem bír. Ha tehát a felek közt vitás az a kérdés, vajjon a felmondás jogszerű volt-e vagy sem, a törvény rendes útján az előbbi döntéstől függetlenül vizsgálendő és bírálendő el. Ez az újabb per azonban csak a felmondás jogszerűtlenségének megállapítására vagy esetleges kártérítésre irányulhat, nem vezethet azonban arra, hogy az előzőleg érvényesnek kimondott lakfelmondás és ezzel a bérlemény visszaadására való kötelezés hatálytalaníttassék. A bérleti viszony az annak tartama alatt fennálló mindenkor szabályrendelet értelmében bírálendő el. (Budapesti tábla 1910. május 19. G. 369. 12.)

*

135. Telekkönyvi átírással alkalmas okirat kiadására végrehajtás terhével kötelezést ítéletileg kimondani azért nem lehet, mert az okirat ki nem adása esetén az állandó birói gyakorlat értelmében, az 1881: LX. t.-cz. 22. §-a nem lévén alkalmazható, az ítéleti rendelkezés nem volna végrehajtható, ilyen nem végrehajtható ítéleti elmarasztaló rendelkezés tételét pedig az 1884: LIV. t.-cz. 256. §-a tiltja. (Curia 1910. május 19. 754. sz.)

*

136. Az amerikai közjegyző által történt névalírása a konzulátus hitelesítése nélkül nem közhitelű. (Curia 1910. április 28. 964. sz.)

Közlemények.

Az egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló törvényjavaslatnak az örökösödési eljárásra vonatkozó szakaszai, amelyekre nézve az igazságügyminister a közjegyzői kamarák véleményét is kikérte, a következők:

24. §. Az 1894: XVI. t.-cz. 14. §-a a következő rendelkezéssel egészítették ki:

Ha a hagyaték készpénz, eltarthatatlan ingóság, ékszer vagy ruhanemű és értéke 50 koronát nem halad meg, a halálesetet felvevő közeg abban az esetben, ha a jelenlevő érdekeltek, kiskorú vagy gondnokság alatt álló személy érdekeltsége esetében jelenlevő törvényes képviselője, ilyennek jelen nem léteiben pedig a közgyám kifogást nem tesznek, a készpénz, vagy az általa értékesített ingóság árát, vagy a jogosult kérelmére magát az ingóságot minden további eljárás nélkül — a temetési költség erejéig kiadja annak a személynek, aki a temetési költséget fedezte és ezt igazolja.

Az első bekezdés értelmében és korlátai között kell fedezni a közkórházak vagy nyilvánossági jelleggel felruházott kórházak javára a magánosokat terhelő betegápolási költséget is, amennyiben magános által fedezett temetési költség nem merült fel, vagy e költség fedezése után maradék van.

A kiadást a haláleset-felvételi íven meg kell jegyezni.

25. §. Az 1894: XVI. t.-cz. 71. §-a a következő rendelkezést tartalmazó első bekezdéssel egészítették ki:

Ha az örökösök között — ideértve a gyámhatóság alatt álló személye törvényes képviselőjét is — az osztály létrejön, a kir. közjegyző az osztályt akképpen veszi jegyzőkönyvbe, hogy az a hagyatékátadó végzésnek az 1894: XVI. t.-cz. hetedik fejezetében megszabott kellékeit tartalmazza; a közjegyző a jegyzőkönyvből az osztályt tartalmazó szószerinti kivonatot készít annyi példányban, ahány példányban kell az átadó végzést az érdekelteknek és a hatóságoknak kézbesíteni és e kivonatok az iratokkal együtt bemutatja.

A közjegyző által elkészített példányokért, ha a hagyaték értéke 200 koronát meghalad (1894: XVI. t.-cz. 117. § első bekezdése), az 1880: LI. t.-cz. 16. §-ában meghatározott irásdíj jár.

26. §. Az 1894: XVI. t.-cz. 72. §-a a következő rendelkezéssel egészítették ki:

A bíróság átadó végzését oly alakban hozza meg, hogy a kir. közjegyző részéről bemutatott hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvnek és az osztályt tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatnak (25. §) példányaira rávezeti a következő szövegű záradékot:

„A kir. járásbiróság a hagyatékot eszerint az osztály szerint átadja.“ A záradék szövege az eset körülményei szerint szükséges egyéb birói intézkedéssel kiegészíthető.

*

A közjegyzői okiratok felülhitelesítése kérdésében az igazságügyminister f. évi június hó 22-én kelt következő leiratot intézett a közjegyzői kamarákhoz:

7568/1910. II. I. M. szám. Valamennyi közjegyzői kamarának.

A németbirodalmi és az ausztriai közjegyzőknek az 1907. évben Bécsben megtartott kongresszusa — állandó választmánya útján — a cs. kir. osztrák igazságügyministeriumnak egy emlékiratot nyújtott át és ismertette abban azokat az irányelveket, amelyek a közjegyzői okiratok nemzetközi elismerését vannak hivatva előmozdítani.

Ezen fokozatosan elérendő cél érdekében a kongresszus első-sorban mozgalmat óhajt indítani aziránt, hogy az egyrészt Magyarország és Ausztria, másrészt a Németbirodalom között az 1880. évi február hó 25-én kötött nemzetközi szerződés (1880: XXXVI. t.-cz.) megfelelő módosításával a közjegyzői okiratok, az említett államok közti forgalomban, a bírósági felülhitelesítési kényszer alól mentesíthetők legyenek.

A kongresszus törekvéseinek első célja tehát az lenne, hogy a közjegyzői okiratok, ha azok a közjegyző hivatalos pecsétjével el vannak látva, a Magyarország, Ausztria és a Németbirodalom közti forgalomban minden bírósági, vagy más felülhitelesítés nélkül legyenek használhatók.

Az osztrák igazságügyministerium a kongresszus ezen emlékirata folytán indítatva érezte magát, hogy a szóbanforgó kérdés iránt velem tárgyalásokat kezdeményezzen.

Mielőtt azonban a felvetett kérdésben állást foglalnék, az érdekelt közjegyzői kamarák véleményét óhajtánám megismerni.

Felhivom ennél fogva a Kamarát, sziveskedjék hozzám jelentést tenni arról, hogy az említett nemzetközi szerződés tervbevett módosítását a jelzett irányban saját szempontjából kívánatosnak tartja-e?

*

A polgári perrendtartás. Székely Ferencz igazságügyminister a képviselőház július 26-iki ülésén előterjesztette a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot. A polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat, amely az igazságszolgáltatás egész vonalán a szóbeliséget és közvetlenséget valósítja meg, most harmadszor terjesztett a képviselőház elé. Elsőizben Plósz Sándor, a javaslat szerzője

mutatta be 1902. január 22-én, de a zavaros politikai viszonyok lehetetlenné tették annak a plénumban való elintézését, bár az igazságügyi bizottság retortáján — lényeges módosításokkal — keresztülment. Másodizben Günther Antal nyújtotta be a javaslatot 1908-ban, ekkor azonban még az igazságügyi bizottság sem foglalkozott vele, amelyhez a Ház előzetes tárgyalás végett utalta. A most benyújtott javaslat az eredeti Plósz-féle tervezethez képest lényeges módosulásokat szenvedett, úgy hogy a mai állapottal szemben még gyökeresebb lesz a változás, mint lett volna az eredeti tervezet szerint. Az értékhatároknak és ezzel együtt a birói hatáskörnek gyökeres megváltoztatása, különösen a járásbirósági hatáskörnek 3000 K-ig való felemelése, a kereskedelmi hatáskör és a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék megszüntetése, a könyvkivonati illetékesség korlátozása, új fölebbviteli rendszer behozatala a leg-lényegesebb változtatások.

*

A polgári törvénykönyv előkészítése. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét szerkesztő bizottság a nyári szünetig elkészítette a tervezet dologjogi részének második szövegét, a jelzőjogi fejezet kivételével, melynek átszövegezése az ősz elején fog megtörténni. A tervezet második szövegének előkészítése végett az előző években a tervezet főkérdéseiről folytatott bizottsági tárgyalásokat az igazságügyministerium füzetes kiadványsorozatban tette közzé. Ebből a sorozatból megjelent az öröklési jog főkérdéseit tartalmazó utolsó füzet is, melylyel a sorozat befejezést nyer.

*

Képviselőválasztási petíciók hitelesítése. A kir. Curia, mint az 1899:XV. t.-cz. 1. §-a alapján alakított bíróság dr. W. L. és társai selmeczbányai lakosoknak H. H. megválasztott orsz. képviselő és J. K. választási elnök ellen az 1910. évi június hó 1. napján Selmeczbányán megtartott országgyűlési képviselőválasztás érvénytelenítése iránt beadott kérvénye tárgyában következően végzett: A kérvény az 1899:XV. t.-cz. 31. §-ának b) pontja alapján hivatalból visszautasított és erről az id. t.-cz. 33. §-a értelmében a képviselőház és a panaszosok képviselője értesítettik.

Indokok: Kérvényezők a kérvényezési jogosultságnak az 1899. évi XV. t.-cz. 21. §-a értelmében őket kötelező kimutatása szempontjából azt, hogy ők a megtámadott választásra érvényes

választói névjegyzékben foglalt választókkal ugyanazonos személyek, a selmeczbányai kir. járásbírósg vezetőjének a névjegyzék hitelesített kivonatára vezetett tanusítványával akarják igazolni. A személyazonosságnak ez az igazolása azonban az 1899. évi XV. t.-cz. 21. §-ában megszabott követelménynek meg nem felel. A kérvényezőnek a névjegyzékben foglalt választóval való személyazonossága ugyanis a most idézett törvényhely értelmében a községi előljáróság vagy a kir. közjegyző tanusítványával igazolandó; hogy pedig a most megnevezetteknek ez a hatásköre a kir. járásbírósg vezetőjére nincsen átruházva, kitűnik abból, hogy egyfelől az 1899: XV. t.-cz.-ben tüzetesen meg vannak jelölve azok a cselekmények, amelyek a kir. közjegyző mellett, illetve a kir. közjegyző helyett a bíróság hatáskörében is teljesíthetők (így pl. a 25. §-ban megállapított hitelesítés), ezek között azonban a személyazonosságnak szóbanforgó igazolása felsorolva nincsen és hogy másfelől a kir. bíróságok az 1886: VII. t.-cz. 9. §-ában foglalt rendelkezés alapján csak azoknak a cselekményeknek a tüzetesen körülírt esetekben való teljesítésére vannak a kir. közjegyző helyettesítésében, tehát átruházott hatáskörben jogosítva, amelyek az 1874: XXXV. t.-cz. és 1886: VII. t.-cz. értelmében tartoznak a kir. közjegyzők ügyköréhez, ehhez pedig a személyazonosságnak az 1899: XV. t.-cz. értelmében való igazolása, ennek különleges természeténél fogva, nem tartozik.

Ezekhez képest a kérvényezők kérvényi jogosultsága megfelelően igazolva nem lévén, a kérvényt az 1899: XV. t.-cz. 31. §-nak b) pontja alapján hivatalból visszautasítani kellett.

Kelt Budapesten, a m. kir. Curiának, mint az 1899: XV. t.-cz. 1. §-a alapján alakított bíróságnak 1910. évi június 30-án megtartott tanácsüléséből.

*

A községi jegyzők magánmunkálatai. Az aradi ügyvédi kamara évi jelentésében olvassuk: A zugirászat egyenesen igazságszolgáltatásunk tengeri kigyóává növi ki magát. Egyik vidéki kártársunk hozzánk benyújtott jelentésében botrányos adatokat közöl velünk, hogyan űzik a zugirászatot az illető járásban maguk a községi jegyzők és körjegyzők. Birtokkereseteket, igénykereseteket, bünvádi panaszokat szerkesztenek a felek részére, pedig ezek máskülönben kívül esnek az ugynevezett megengedett magánmunkálatok köréből. De azonkívül rosszul szerkesztik ezen beadványokat és ezzel a feleknek még kárt is okoznak, a bíróságoknak pedig felesleges munkát. Feltétlenül szükségesnek tartjuk azért, hogy a zugirászatot a hatóságok éber figyelemmel kísérik. Ugyanazon vidéki kártársunk közöl velünk számos oly esetet, melyekben az illető járás

községi jegyzői által rosszul készített, ingatlanra vonatkozó szerződések és telekkönyvi beadványok pereket eredményeztek. Az ingatlanra vonatkozó szerződéseknek és telekkönyvi beadványoknak a községi jegyzők által való szerkesztése jelenlegi jogrendünk szempontjából nem kifogásolható, mert a megengedett magánmunkálatok körébe esik. De azon perek, melyet a rosszul szerkesztett szerződések és beadványok eredményeznek és azon károk, melyeket a felek ily módon elszenvedni kénytelenek, fényesen igazolják, mennyire szükséges a kötelező ügyvédi képviselést telekkönyvi ügyekben.

*

Örökhagyó lakkelye. Egy a szabadkai törvényszék előtt folyamatban lévő örökösödési perben az egyik örökös illetékességi kifogással élt és azt arra alapította, hogy az örökhagyó Budapesten a lipótmezei elmeógyógyintézetben halt el s ezt megelőzőleg utolsó rendes lakhelye Budapesten VIII., Baross-utca 41. szám alatt volt s így a jelen perben az eljárásra a budapesti kir. törvényszék illetékes. A törvényszék a kifogást elvetette, mert felperesek beismerték ugyan, hogy az örökhagyó a lipótmezei elmeógyógyintézetben halt el, tagadták azonban, hogy ezt megelőzőleg csak egy perczig is lakott volna Budapesten VIII., Baross-utca 41. szám alatt s azt állították, hogy előzőleg a szabadkai kir. törvényszék területén lakott. Minthogy pedig rendes lakóhelyül mindenkinek azon tartózkodási helye tekintendő, amelyet ő maga szabadon választ, a lipótmezei elmeógyógyintézet pedig ilyennek nem tekinthető; minthogy továbbá alperes meg sem kísérelte bizonyítani azt az állítását, hogy az örökhagyó az elmeógyógyintézetten kívül más helyen is lakott Budapesten; minthogy végül nem vitás a felek közt, hogy az örökség tárgyát az ingatlanok is képezik s az összes ingatlanok kizárólag ezen kir. törvényszék területén fekszenek s hogy az örökhagyónak ezen kir. törvényszék területén volt rendes lakása; ennél fogva felperesek a prts. 38. §-a alapján helyesen adították keresetüket ezen kir. törvényszék előtt s így a bírói illetékesség ellen emelt kifogást el kellett vetni. A szegedi kir. tábla a törvényszék határozatát helybenhagyta.

*

A Magyarország és Poroszország közötti viszonyosság hagyatéki ügyekben. A budapesti kir. ítélőtábla egy hagyatéki ügyben az elsőbíróság végzésének azt a neheztelt részét, melylyel az örökhagyó hagyatékára az örökösödési eljárás tekintetében illetékességét meg nem állapította és a hagyatékot az illetékes porosz hagyatéki hatóságnak további eljárás végett kiadni rendelte, megváltoztatta akként, hogy az elsőbíróságnak ez ügyben az örökösödési eljárás lefolytatására való illetékességét megállapította s ebből folyólag az örökökhagyóra a dr. P. Lajos hagyatéki tömegéből eső jutalékot a porosz hagyatéki hatóságnak további eljárás végett ki nem adta. Indokok: Az 1894: XVI. t.-cz. 8. §-a értelmében a külföldi örökhagyónak az ország területén lévő ingó hagyatéka ugyane törvény 107. § rendelkezései szerint, a 108. §-nak megfelelőleg kibocsájtott hirdetményi határidő eltelte után, igénylő nem jelentkezése esetében, csak akkor engedendő át a külföldi állam illetékes hatóságának, ha és amennyiben a külföldi örökhagyó államával az ingó hagyaték kiadására nézve fennálló nemzetközi szerződés vagy viszonyosságon alapuló gyakorlat áll fenn. Azonban a m. kir. igazságügyministernek 1910. évi 9833. II. szám alatt kelt leirata szerint a Magyarország és Poroszország között fennálló viszonyossági gyakorlatnál fogva, a porosz örökhagyónak Magyarországon lévő ingó hagyatéka csak akkor adható ki Poroszországnak, ha az örökhagyó itt csupán átmenetileg tartózkodott, ez az eset pedig a jelen ügyben, a felterjesztett iratokból kitűnőleg, fenn nem forog, sőt Budapest székesfőváros árvaszékének határozata szerint az ennél kezelt dr. P. Lajos hagyatékából az örökhagyónőre eső jutalékot még az életben lévő özv. D. F. Laura életjára is terheli.

*

Hat korona ügygondnoki díj miatt. Egy hagyatéki ügyben az ismeretlen tartózkodású örökös ügygondnoka részére hat korona állapított meg. Ez az ügygondnoki díj foglalkoztatta a tenkei kir. járásbíróságot, Biharvármegye árvaszékét, Biharvármegye alispánját és végül a hatásköri bíróságot, mely kimondotta, hogy ezen ügyben az eljárás a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

*

Új közjegyzőség. Az igazságügyminister 1910. július 15-én 16005/1910. I. el. szám alatt kelt rendeletével a szegedi kir. járásbíróság területére Szegeden harmadik kir. közjegyzőséget rendezesített, amely f. évi október hó 1-én kezdi meg működését.

*

A kassai kir. közjegyzői kamara f. é. április hó 24-én tartotta meg Szmrecsányi László kir. közjegyző elnökte mellett rendes évi közgyűlését. Az előterjesztett évi jelentésből, mely a közjegyzői kinevezések terén tapasztalható némi javulást konstatál, közöljük a közjegyzői ügyforgalomra vonatkozó következő adatokat:

A bevezetések száma volt	1909.	1908.	Emelkedés	Csökkenés
az ügykönyvben	9451	9386	65	—
óvaskönyvben	22348	23830	—	1482
hagyatéki könyvben	12456	12734	—	278
birói megb. „	343	337	6	—
másol. hitel. „	3416	4032	—	616
fordítási „	729	923	—	194
magánbeadv. „	2933	2993	—	60

A megejtett választásokon megválasztottak elnöknek: *Szmrecsányi László*, alelnöknek: *dr. Kazinczy Gyula*, választmányi rendes tagoknak: *dr. Kazinczy Gyula*, *dr. Kovaliczky Elek*, *dr. Markó Sándor* és *Polányi Géza*, választmányi póttagoknak: *dr. Weisz Bernát* és *dr. Wesselényi Mátyás*, fegyelmi bírósági rendes tagoknak: *dr. Kazinczy Gyula* és *Szmrecsányi László*, fegyelmi bírósági póttagoknak: *Szaffka Pál* és *dr. Wesselényi Mátyás* kir. közjegyzők.

*

Személyi hírek. Kir. közjegyzőkké kineveztettek *dr. Csiki László* kolozsvári kir. közjegyzői helyettes Marosvásárhelyre, *dr. Mester József* tamási kir. közjegyzői helyettes Tamásiba, *dr. Kiss Emil* dárdai gyakorló ügyvéd Dárdára, *dr. Lénárt Ákos* nagytapolcsányi gyakorló ügyvéd Nagytapolcsányra és *dr. Wix Mór* rózsasági gyakorló ügyvéd Csaczára.

Áthelyeztetett *dr. Zákó István* zentai kir. közjegyző Pancsovára. *Dr. Csukássy Károly* győri kir. közjegyző f. évi július havában elhunyt.

K ü l f ö l d.

Írógép használata. Az osztrák igazságügyminister 1910. márczius 29-én 8159. szám alatt kelt rendeletével az alsó-ausztriai közjegyzői kamara beadványa folytán kimondotta, hogy a már az 1902. szept. 23-án 20003. szám alatt kelt rendeletében elfoglalt álláspontja fentartásával, miután a közjegyzői rendtartás 44. és 98. §-ai értelmében a közjegyzői okiratok irandók vagyis kézírással előállítandók, nem tartja megengedhetőnek az írógép használatát közjegyzői okirat ősratának és kiadványainak kiállításánál. A hivatkozott rendelet nyitva hagyta azonban azt a kérdést, hogy mennyiben pótolható a kézírás közjegyzői okiratok kiállításánál és hogy különösen használhatók-e kész nyomtatványürlapok? Az igazságügyminister nézete szerint a közj. rendt. 44. és 98. §-aira való tekintettel a közjegyzői okiratoknak kézírással való előállításától teljesen eltekinteni nem lehet. Az okirat egy része okvetlen kézzel irandó és pedig oly része, hogy eltekintve is az aláírástól, annak egyéni írásbeli ügyleti jellege megőriztessék. Ellenben a törvény szövege maga sem zár ki oly magyarázatot, hogy az okirat egész terjedelmében nem irandó kézzel és nem szükséges azon előnyökről lemondani, melyeket a nyomtatott vagy egyéb eszközökkel előállított ürlapok használata nyújt. Megjegyzi különben az igazságügyminister, hogy itt oly kérdésekről van szó, melyek nem rendeleti úton oldandók meg hivatalos hatálylyal, hanem esetenként a bírő által döntendők el a közj. rendt. 46. és 100. §-ai értelmében. Végül megállapítja, hogy a hitelesítési záradékoknál az írógép és bélyegzők kizárólagos használata ellen kifogás nem tehető.

*

Osztrák állampolgár külföldön tett végrendeletének érvényességéhez, a legfelsőbb törvényszéknek 1909. jun. 15-én 395/9. szám alatt kelt és mindkét alsóbíróági ítéletet megváltoztató ítélete szerint nem elegendő, ha azon ország jogszabályainak, amelyben a végrendelkezés történt, megfelel, hanem kizárólag az optk. szabályai irányadók és a „locus regit actum“ elve nem alkalmazható.

*

Palatáblára sajátkezűleg irt végrendelet a Reichsgerichtnek 1910. február 17-én kelt ítélete szerint érvényes. A törvény a végrendelet előállítására használható anyagokat és eszközöket közelebbről meg nem jelöli és noha valamely különösen gyorsan elmuló feljegyzés a végrendelet jellegével ellenkezik is és különösen a végrendelkezés komolyságát teszi kérdésessé, mindazonáltal az alsóbb néposztályoknál és különösen az egyszerű falusi viszonyok között a palatábla használata komolyabb akaratkijelentések feljegyzésénél sem szokatlan. A fenforgó esetben az örök-hagyó egyik gyermeke a palatáblára irt végrendeletet kitörölte, de ez a Reichsgericht szerint a végrendelet érvényességén nem változtat és csupán a végrendelet tartalmának a rendes bizonyító-eszközökkel való bizonyítását teszi szükségessé, miért is a felperesnek erre nézve eskü ítéltetett meg.

*

Az óvási költség kifizetése iránti kötelezettség. Az osztrák legfelsőbb törvényszéknek 1909. szeptember 7-én 1965/9. sz. alatt kelt ítélete szerint a váltóadós azzal, hogy a fizetési napon az óvás felvétele végett nála megjelenő közjegyzőnek a váltóösszeg kifizetését felajánlotta, de egyúttal az óvás költségeinek kifizetését megtagadta, váltói kötelezettségének nem tett eleget és késedelembe esett. Mert a váltórendt. 41. §-a értelmében a fizetési napon az óvás felvételének helye lévén, ebből a váltóbirtokosnak igénye származik az óvási költség megtérítésére s így a közjegyző jogosítva volt annak megfizetését követelni. A váltórendt. 48. §-a értelmében a váltóadós köteles lett volna a váltóösszeget kamattal és költséggel kifizetni, aminek nem tett eleget, hanem csupán részfizetést ajánlott fel. Utóbbi a közjegyző a váltórendt. 38. §-a értelmében visszautasítani nem volt jogosítva, de azzal az adós váltókötelezettségét egészben nem teljesítette. Az adós késedelme tehát fennforog annyival inkább, mert elmulasztotta a váltóösszeget a váltórendt. 40. §-a értelmében bírői letétbe helyezni, a mire a közjegyző vonakodása folytán jogosítva lett volna és mert a felajánlott részfizetés őt az időközben felmerült költségek alól a váltórendt. 81. §-a értelmében nem mentesíti.

*

A közjegyző felelőssége. Egy berlini közjegyző a neki óvatolás végett déli 12 órakor átadott és egy külvárosban bemutatandó váltót, hivatalos elfoglaltságánál fogva délután 4 órakor csőpóstán elküldötte az ottani közjegyzőhöz. A levélhordó azonban a levelet szabályellenesen nem az irodában kézbesítette, hanem a külső levélszekrénybe dobta és így az óvatolás elmulasztott. A berlini Kammergericht az ebből eredő kár megtérítésére kötelezte a közjegyzőt, mert a megbízást, ha annak teljesítésében akadályozva volt, azonnal vissza kellett volna utasítania és az a védekezése, hogy mint a megbízó fél ügyvivője kellő gondossággal járt el, annyival kevésbé fogadható el, miután a fél hozzá mint óvatoló hivatalos közeghez és nem mint magánmegbízotthoz fordult, különben is pedig abban, hogy a váltó elküldésével órákon keresztül késett és azt akkor is póstán továbbította, a köteles gondosság elmulasztása is megállapítható.

*

A végrendelet keltezése. A berlini Kammergericht érvényesnek mondott ki egy sajátkezűleg írt és aláírt végrendeletet, melynek keltezése a használt levélpapíron előnyomott „Berlin W. den . . . . . 190 . . .“ szavaknak az „1. September . . . . . 3“ szavak sajátkezű kitöltésével, a végrendelet helyének megjelölése pedig a „Nürnbergerstrasse 21“ szavak sajátkezű írásával történt. Mert a nap és hely sajátkezű megjelölése a végrendelet érvényességi kellékét képezi ugyan, de a „03“ számok ezen évszázad harmadik évének a forgalomban elfogadott megjelölését képezik és a „0“ számjegy elhagyása csupán arra nézve enged kételyt, vajon melyik évszázad 3-ik évéről van szó. Miután azonban a fenforgó körülményekből megállapítható, hogy a végrendelet a jelen évszázadban kelt, ez a kétely is kizártnak tekintendő. Ami pedig a helymegjelölést illeti, a bírói gyakorlat szerint egy bizonyos ház megjelölése elegendő, ha abból a végrendeletkező által megjelölni kívánt helység is felismerhető, ami jelen esetben a levélpapíron lévő előnyomás alapján minden kételyt kizáróan megtörténhetik.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

évesre . . . 10 kor.
félre . . . . 6 „

Szerkesztő:

Dr. HOLITSCHER SZIGFRID
budapesti kir. közj.-helyettes.

Szerkesztőség és kiadó:

— hivatal —
Budapest, VI, Andrassy-út 9.

Tartalom. Szabad-e kir. közjegyzőnek oly részvénytársaság ügyében, melynek igazgatósági, vagy felügyelő bizottsági tagja, közjegyzői teendőket végezni, különösen közjegyzői okiratot felvenni? — Kivándorlók idézése az örökösödési eljárásban. Meghatalmazott rendelése. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

Szabad-e kir. közjegyzőnek oly részvénytársaság ügyében, melynek igazgatósági, vagy felügyelő bizottsági tagja, közjegyzői teendőket végezni, különösen közjegyzői okiratot felvenni?

Rupp Zsigmond kir. közjegyző, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke.

A vidéki kartársak köréből előttem ismételve kifejezett megjelölő óhajnak megfelelően, e kérdésről szerény nézetemet következőkben fejttem ki.

A közjegyzői törvényről szóló 1874 : XXXV. t.-cz. 49. §-a e kérdésben szóról-szóra ekkép rendelkezik:

„A közjegyző, mint ilyen, nem járhat el oly „ügyekben“:

- amelyekben személyesen van érdekelve;
- amelyekben felesége vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, továbbá oly személyek vannak érdekelve, akik vele kapcsolatban is másodiziglen oldalrokonságban, első izigleni sógorok, fogadott szülei, vagy fogadott gyermeki viszonyban állanak;
- azon személyek ügyeiben, akik gyámsága vagy gondnok-sága alatt állanak;